

Bozsó Renáta (SZTE JGYPK),
Patkósné Hanesz Andrea (SZTE JGYPK) és
Urbanik Tímea (SZTE JGYPK):

„Ugyana”Z” a generáció – vagy mégsem?” A szegedi fiatalok olvasási szokásainak változásai egy évtized alatt

Kulcsszavak: olvasáskutatás, Z generáció, felső tagozat, középiskola

A KAPOCS Kutatócsoport Kultúrakutató Műhelye egy trendkutatás második adatfelvételét végezte el 2022-ben. A 10–18 éves szegedi tanulók olvasási szokásait felderítő átfogó kérdőíves adatfelvétel először 2011-ben valósult meg. Akkor papíralapú kérdőívek segítségével vizsgáltuk az első Z generációs évfolyamokat felső tagozaton és középiskolákban. 2022-ben ugyanennek a generációnak a végét sikerült elérni immár online kérdőívek útján. Mindkét kutatás alkalmával több mint 700 fiatal került a mintába. Célunk az volt, hogy a bő egy évtized alatt végbement változásokat rögzítsük az olvasás gyakorisága, eszközei, megítélése, valamint a könyvtár- és médiahasználat vonatkozásában. A válaszok többdimenziós összehasonlításra alkalmasak, hiszen lehetőségünk nyílt mindkét vizsgált évben összevetni a felső tagozatosok és a középiskolások mutatóit, de megfigyelhetjük azt is, hogy hogyan formálódott a klasszikus Z generáció 11 esztendő alatt. Követhetővé vált, ahogyan testet öltött az e-generáció, és ahogyan megváltoztak az olvasási szokások és preferenciák. Az összehasonlítások lehetőségét tovább növelte, hogy időközben országos adatfelvételek is történtek, melyekből inspirálódni lehetett, eredményeinket pedig egymásra vetíteni. Vajon hogyan alakult az olvasásra fordított idő, és hol foglal helyet az olvasás a szabadidős tevékenységek között? Mit és milyen alkalmakkor olvasnak a fiatalok? Milyen kedvenc könyveik, szerzőik vannak a felső tagozatosoknak és a középiskolásoknak? Hogyan változott a könyvtári tagság és a kötelező olvasmányok megítélése? Milyen irányú változásokat eredményezett az időközben lezajlott pandémia? Ilyen és ehhez hasonló kérdéseinkre kapott válaszok révén mutatjuk be a Z generáció két végét és világítjuk meg annak belső tagoltságát, remélve, hogy lehetőségünk lesz folytatni a trendkutatást immár az alfa-generáció vizsgálatával pár év múlva.